

Onderwerp Programma Klimaatadaptatie Groningen
Steller Tamara Ekamper en Machiel Huizenga

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06 50260205
Datum 30-09-2020

Bijlage(n) 3

Kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over het programma Klimaatadaptatie Groningen dat in 2020 en 2021 wordt uitgevoerd. In oktober 2019 informeerden wij u ook over de organisatie van de klimaatweek, die georganiseerd zou worden in oktober 2020. Door de uitbraak van COVID-19 zijn de plannen aangepast. In de huidige opzet is geen sprake van een week van de klimaatadaptatie maar veeleer van een programma van activiteiten dat meer dan een half jaar bestrijkt.

Mede naar aanleiding van de brief van 19 oktober en tijdens de bespreking van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie heeft u vragen gesteld over de klimaatweek. U heeft gevraagd om duidelijk te maken hoe de investeringen vanuit het Nationaal Programma Groningen ten goede komen aan de inwoners van Groningen en de regio. Ook heeft u vraagtekens gesteld bij de inhoud van het programma en gesteld vooral aan de slag te gaan met concrete acties. In deze brief reageren we op uw vragen. Daarnaast heeft u gevraagd om inzicht in de besteding van deze middelen. In bijlage 1 geven wij het gevraagde inzicht. In bijlage 2 en 3 is een nadere toelichting over de verschillende onderdelen van het activiteitenprogramma opgenomen.

Nationaal Programma Groningen

Dit programma van klimaatadaptatie-activiteiten wordt gefinancierd vanuit een subsidie die is toegekend vanuit het Nationaal Programma Groningen. Deze subsidie hebben we ca 1,5 jaar geleden ingediend en is, na toetsing van het NPG, goedgekeurd en toegekend.

Het programma vindt plaats in het kader van het NPG 'Een programma dat groeit' uit 2019, waarin de afspraken tussen Rijk en NPG zijn vastgelegd. Dat noemt als een van de doelen: "klimaatbestendig inrichten van Groningen (kust, landelijk gebied en steden) om wateroverlast, droogte, hittestress en overstromingen te voorkomen." Het past ook binnen de thematische lijn klimaatadaptatie natuur en landschap van het NPG, waarbij het vooral gaat om kennisontwikkeling en ondersteuning. Het programma klimaatadaptatie Groningen heeft een subsidie ontvangen van NPG "om

het internationale netwerk van het (in Groningen gevestigde) Global Center on Adaptation (GCA) te verbinden met concrete aanpakken voor klimaatadaptatie in de regio Groningen. Doel daarvan is om kennis uit te wisselen over het voorkomen van hittestress, wateroverlast en droogte in de gebouwde omgeving en zilte landbouw.” Het gaat daarbij om het ontwikkelen van nieuwe adaptatie-oplossingen, het uitwisselen van kennis, het creëren van een breed bewustzijn bij verschillende stakeholders en het verbinden van partijen uit de regio die nodig zijn om klimaatadaptatie te realiseren. De stuurgroep van het Akkoord van Groningen ziet eveneens mogelijkheden om het GCA en het Groningse netwerk aan elkaar te verbinden. Onderwijsinstellingen, kennisinstituten, het bedrijfsleven en overheden in de regio kunnen hun kennis en ervaringen in (pilot)projecten internationaal delen (via het GCA) en waar mogelijk schaalbaar maken naar andere regio's. Het vermarkten en exporteren van Groningse klimaatadaptatie kennis en oplossingen moet op termijn ook banen en business opleveren. Daarvoor is een goede regionale samenwerking en het verbinden van Groningse kennis en oplossingen aan een internationaal publiek nodig.

Akkoord van Groningen

De gemeente Groningen is indiener van de subsidieaanvraag en penvoerder, maar de uitvoering van het programma vindt plaats door de leden van het Akkoord van Groningen en het Global Center on Adaptation. Het programma wordt ontwikkeld en uitgevoerd in opdracht van de stuurgroep van het Akkoord van Groningen. Het programma is dan ook zo gevormd dat het voldoet aan de wensen van de stuurgroepleden; kortom een programma voor meerdere doelgroepen, zoals de inwoners van de provincie, scholieren en studenten, wetenschappers, bedrijven en overheden.

Het projectteam werkt nauw samen met o.a. andere gemeenten en waterschappen, Programma Rijke Waddenzee, natuur- en maatschappelijke organisaties, Marketing Groningen, bedrijfsleven, media-instellingen.

Doelstelling van het programma

Met het programma Klimaatadaptatie Groningen willen we bereiken, dat:

- De regio voorbereid wordt op, en veerkrachtig gemaakt wordt voor klimaatverandering;
- Inwoners en met name jongeren, geïnspireerd en geënthousiasmeerd raken om een bijdrage te leveren aan klimaatadaptatie;
- Bedrijven en kennisinstituten meer gaan samenwerken aan oplossingen voor klimaatadaptatie die opschaalbaar zijn en ook in andere delen van de wereld kunnen worden toegepast;
- We Groningen op de kaart zetten als klimaatadaptieve regio.

Dit doen we door:

- Innovatieve ontwerpen en gerealiseerde projecten te tonen om mensen bewust te maken van oplossingen;
- Klimaatadaptieve oplossingen toe te passen;

- Groningen internationaal te profileren als kennis- en oplossingshub voor educatie, onderwijs en onderzoek o.a. met de Klimaatadaptatie Open University, ceremonie voor IPCC en Nobel Prize laureaten.
- Bedrijfsnetwerk voor klimaatadaptatie in Groningen in beeld brengen en verbinden aan het Global Center on Adaptation en andere kennisinstellingen.
- Inwoners en jongeren op uitdagende wijze te verbinden aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie en ze handelingsperspectief te geven. Dit doen we met het publieksprogramma en met de jongerentop.

Korte achtergrond: Inspelen op klimaatverandering noodzakelijk

Klimaatadaptatie gaat over onze directe leefomgeving. We moeten leren om te gaan met een ander klimaat en ons veerkrachtiger maken voor hogere temperaturen, droogte, wateroverlast en zeespiegelstijging.

Nu inspelen op klimaatverandering is verstandig. Als we niet investeren kan dat grote schade opleveren en een flinke negatieve impact hebben op onze economische ontwikkeling. Dat kan doordat bijvoorbeeld overstromingen plaatsvinden, er sprake is van misoogsten of onbruikbaar raken van infrastructuur.

Groningen: regionale actie voor een internationaal publiek

Groningen wil in 2050 een klimaatbestendige gemeente zijn. Samen met de regio streven we ernaar van betekenis te zijn op het gebied van klimaatadaptatie, ook voor andere regio's, steden en landen. De partners binnen het Akkoord van Groningen hebben daarom met succes geijverd om het Global Center on Adaptation in Groningen gevestigd te krijgen. Daarmee is de regio al in beeld als klimaat-adaptieve regio. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat organiseert samen met het GCA de Climate Adaptation Summit (CAS) op 25 januari 2021. De summit zou op 22 oktober 2020 plaatsvinden maar is door de uitbraak van COVID-19 verplaatst naar 25 januari 2021 en aangepast naar een voornamelijk online event. De Summit is bedoeld voor wereldleiders en wordt zoveel mogelijk live gestreamd. Hierdoor is het toegankelijk voor een breed publiek via Youtube en media-outlets. Via polls, chat- en interview functies kunnen geregistreerde deelnemers ook echt participeren in de conferentie. Een belangrijk onderdeel van de summit is de CAS-TV channel waar o.a. reportages, documentaires, presentaties, colleges, workshops, webinars, speeches en dergelijke beschikbaar worden gesteld aan een breed internationaal publiek.

Groningen en Rotterdam organiseren als vestigingsplaats van het GCA, supporting events voor deze summit. De serie van activiteiten op het gebied van klimaatadaptatie in Groningen (van mei 2020 – februari 2021) is in zijn totaliteit een supporting event voor de Climate Adaptation Summit (CAS). Concreet betekent dit dat we onderdelen van het programma in Groningen kunnen uitzenden op de summit.

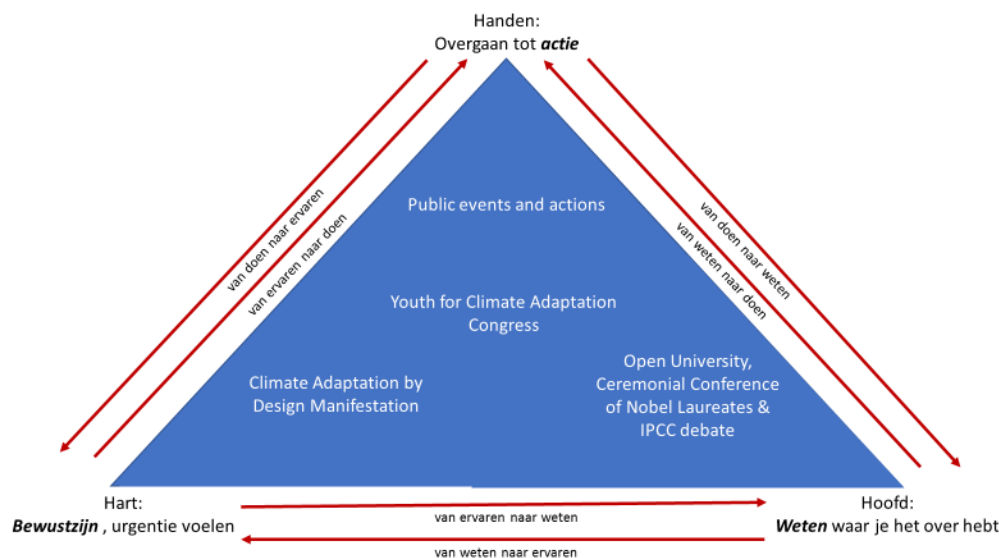
Het programma Klimaatadaptatie Groningen bevat tal van activiteiten die in de periode mei 2020 tot februari 2021 worden vormgegeven. Het programma sluit aan op de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen en het groenplan “Vitamine G”. Zo sluiten we aan bij gemeentelijke acties als geveltuinen en Steenbreek, waarbij we met de klimaatadaptatie publiekscampagne zorgen voor een groter bereik. Ook planten we tijdens de klimaatweek in de gemeente meerdere bomen, volgens het principe: ‘elke dag een nieuwe boom’.

Het zwaartepunt van het programma ligt in de week van 19 – 24 januari 2021, voorafgaand aan de Climate Adaptation Summit (CAS).

Toelichting op het programma

Met het programma Klimaatadaptatie Groningen zetten we aan tot beweging. We inspireren en stimuleren alle actoren om zich in te zetten voor klimaatadaptatieve actie. Dat varieert van meer onderwijsprogramma’s over klimaatadaptatie, uitvoeren van klimaatadaptatieve plannen tot het planten van bomen in je eigen tuin.

Overgaan tot actie staat echter niet op zichzelf, hiervoor heb je ook kennis nodig (wat is klimaatadaptatie) en een gevoel van urgentie (figuur 1).

In het programma werken we dus zowel aan het kennis delen, het creëren van bewustzijn en aan het aanzetten tot actie. Hieronder belichten we een aantal zaken uit het programma die met name voor u interessant zijn. Voor een nadere toelichting van het programma verwijzen we u naar bijlage 3.

Ontwerpmanifestatie

In de ontwerpmanifestatie richten negen landschapsarchitectenbureaus zich op evenveel opgaven in de regio Groningen. In een taartpunt tussen Zuidlaren en Schiermonnikoog zijn 5 stedelijke en 4 landelijke klimaatopgaven geselecteerd, die vragen om een oplossing. Denk bijvoorbeeld aan veenoxidatie en bodemdaling, de toenemende droogte en behoefte aan drinkwater, hittestress en wateroverlast in stedelijk gebied, zeespiegelstijging en verzilting. Uit de ontwerpen destilleren we inhoudelijk en procesmatige leerervaringen. De ontwerpen worden gebundeld in een soort “Groningse standaard” voor klimaatadaptatie. In een online en live expositie worden de resultaten gedeeld en ook tijdens de internationale summit getoond.

In de gemeente Groningen gaat het om 5 locaties: de binnenstad (met Minervaplein en Hanzeplein als ontwerplocatie) en de vier assen (naar Hoogkerk, Haren, Meerstad en langs het Reitdiep). Op al deze locaties speelt de uitdaging om in een groeiende stad met een toenemende mobiliteitsdruk ruimte te geven om klimaatverandering op te vangen en daarmee de leefkwaliteit te vergroten. De manifestatie heeft grote samenhang met de integrale mobiliteitsvisie waar de gemeente Groningen aan werkt. En kan hieraan bijdragen met inspiratie en oplossingen.

De locaties zijn zo gekozen dat ze grotendeels in lopende projecten zitten; zo werken we namelijk al aan het Minervaplein, de Hereweg, het centrum van Haren, de verbinding tussen de binnenstad en Suikerunie en de Eemskanaalzone. De gemeentelijke projectleiders zijn dan ook het eerste aanspreekpunt voor de ontwerpbureaus. De oplossingen van de bureaus passen we toe in de plannen van deze projecten. Daarmee geven we niet alleen een visie en een denkrichting voor deze gebieden, maar kunnen we ook overgaan tot uitvoering. En leidt de manifestatie dus tot een verbetering van klimaatadaptatie in de gemeente en de regio.

Publieksprogramma

Een regio die voorop loopt in klimaatadaptatie begint bij een bevolking die weet wat klimaatadaptatie is en bereid is om tot actie over te gaan. Vanaf juni zijn we al bezig om via diverse acties de bevolking van stad en ommeland bekend te maken met “wat is klimaatadaptatie?” en vooral “Wat kan je er zelf aan doen?” We bieden dus een handelingsperspectief. Voorbeelden van acties zijn: verkiezing van de groene burgemeester, manifestaties in alle gemeenten, plant een boom, geveltuinen voor ondernemers in de binnenstad, het grote klimaatadaptatie straatberaad, tour de boer (agrarische sector en klimaatadaptatie). Dit programma loopt tot in het voorjaar van 2021 door. Daarnaast sluiten we aan op bestaande programma’s zoals operatie Steenbreek en subsidieregelingen voor regentonnen en groene daken en kunnen we met onze communicatiemiddelen het bereik hiervan vergroten.

Bedrijfsleven

Samen met de provincie Groningen is een deelproject opgezet om zicht te krijgen op bedrijven in de regio die actief zijn met klimaatadaptatie. Doel is om kennisinstellingen, het Global Center on Adaptation en bedrijven aan elkaar te koppelen om schaalbare innovaties aan te jagen. Daarmee streven we naar een toename

van werkgelegenheid. We hebben meerdere momenten om het bedrijfsleven en kennisinstellingen te koppelen, zowel voorafgaand aan (tijdens Trendship) en tijdens de week (debat met IPCC auteurs, noordelijke bedrijfsleven en bestuurders).

In de bijlage bij deze brief sturen wij u een nadere toelichting op het inhoudelijke programma en een overzicht van activiteiten.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.